

specimina. Het maken van tochten naar verder gelegen gebieden, zoals de Bukit Barisan, is echter vrijwel onmogelijk en een dergelijke tocht is dan ook inderdaad een hoge uitzondering op de regel dat de actie-radius zich niet verder uitstrekt dan hoogstens 50 km van Palembang. Ondanks dit nadeel blijft er in de onmiddellijke nabijheid van Palembang meer dan voldoende over om te bewonderen en te bestuderen, zulks ook al gezien de vrij geringe bevolkingsdichtheid buiten de stadsgrenzen, en overigens heeft de Afdeling Palembang de zuiver natuur-historische onderwerpen uitgebreid met die van ethnologische aard.

Door de medewerking van de Standard-Vacuum bestaat er voorts regelmatig gelegenheid tot het vertonen van films en lichtbeelden en voorts moet — zulks zeker niet in de laatste plaats — melding worden gemaakt van de vriendelijke en welwillende houding, die van ambtelijke zijde wordt ondervonden indien de bijeenkomsten bij wijze van afwisseling niet te Sungei Gerong doch te Palembang worden gehouden: voor een lezing van de Heer Wiraatmadja over visserijproblemen werd b.v. terstond een ruime en zeer geschikte localiteit door de Provinciale autoriteiten ter beschikking gesteld.

Het behoeft dus geen verder betoog, dat er onder de boven geschetste omstandigheden vrees behoeft te bestaan, dat de afdeling Palembang een kwijnend bestaan zou gaan lijden.

RAFFLESIA ARNOLDI

door

Dr. G. G. WISSEMA.

Gedurende de Paasdagen is door de afdeling Palembang van de Natuurhistorische Vereniging in Indonesië, waarvan het merendeel der leden SVPM-ers zijn, een excursie gemaakt naar de Bukit Barisan met als hoofdoel, de bloei van *Rafflesia arnoldi*.

De bloem was kort te voren gevonden bij Tabapenandjung tussen Kepahiang en Benkulen. Al maanden was gewacht op het opengaan van een elf knoppen die in December geteld waren op verschillende vindplaatsen. Door de zeer vele regens van dit seizoen zijn echter vele knoppen verrot. Toen dan ook deze nieuwe vindplaats gesignaleerd werd, zijn we zo spoedig mogelijk er naar toe getrokken. Normaal blijft de bloem 6 à 7 dagen goed, doch door het late vinden van dit exemplaar was ze reeds aan het verwelken toen we ter plaatse kwamen. De onderstaande foto is door de heer Wiraatmadja, het hoofd van de Visserij Dienst in Zuid-Sumatra, reeds eerder genomen en welwillend voor publicatie afgestaan.

Toch hebben ook wij de fantastische grootte van de bloem kunnen waarnemen. Het is namelijk de grootste bloem ter wereld en ze komt alleen op Sumatra voor, hoofdzakelijk in de Bukit Barisan in Zuid-Sumatra. „Onze” bloem had een diameter van 75 cm he^geen nog lang geen record is. Eens is zelfs een bloem met een middellijn van 110 cm gemeten.

De bloem heeft vijf dikke bloembladen die bruin-roze gevlekt zijn, maar waarvan de vlekken niet erg opvallen. In het midden is een holte waar, bij een groot exemplaar, gemakkelijk ruimte in is voor een baby. Hierin bevinden zich de tot een discus vergroeide meeldraden, waarboven de talrijke stempels als vingers uits^eken. Deze discus nu is fraai gekleurd in verschillende zachte tinten. Op de foto is ze niet te zien door het slechte licht in het donkere vochtige oerbos waar de plant groeit.

De bloemkop lijkt veel op een rode kool, zo groot als een kinderhoofd. De gelijkenis met een kool wordt behalve door de kleur nog verhoogd door bladen die tegen de knop aan liggen. We waren zo gelukkig er twee te zien. De ene was reeds groot, maar zal toch nog 1½ maand nodig hebben voor ze opengaat; de andere kwam net boven de bosgrond uit.

De bloem van *Rafflesia arnoldi* (Photo Wiraatmadja 1)

De bloem is het enige wat we van de gehele plant te zien krijgen. Het is namelijk een volledige parasiet die op lianen van het geslacht *Cissus* leven. Bladgroen ontbreekt geheel en de plant is zo gespecialiseerd, dat ze nog slechts uit celdraden bestaat. Als zodanig kan ze dus vergeleken worden met een zwam, doch het is een tweezaadlobbige plant. Het enige wat we dus zien zijn de knoppen en bloemen die op onregelde tijden te voorschijn komen, direct op de wortels van de voedsierplant.

Er komen op Java en Borneo nog twee soorten van *Rafflesia's* voor, die echter beiden kleinere bloemen hebben dan onze *Rafflesia arnoldi*. In Sumatra bezitten we dus de grootste bloem ter wereld en dat we het voorrecht hebben genoten haar te zien was de vermoeiende reis volkomen waard.

BOGOR

Het bestuur van deze afdeling behoeft dringend uitbreiding. De zeer zwakke bezetting beïnvloedt de activiteit ongunstig. Een dringend beroep wordt gedaan op de leden in Bogor om hun afdelingsbestuur snel te versterken!

DJAKARTA

De afdelingsvoorzitter vertrok voor een kort verlof naar Nederland. Ir Swanborn nam boven het voorzitterschap ook nog het secretariaat van de afdeling waar. In een bestuursvergadering bleek dat er geen kandidaten konden worden gevonden om de vacante functies te vervullen. Besloten werd dat het secretariaat op Djalan Tjendena 13 blijft bestaan. Omstreeks 1 November a.s. keert Ir Swanborn in Djakarta terug. Wij vertrouwen dat de voorgedij over de verweesde afdeling bij de nog aanwezige bestuursleden in goede handen is. Ir Swanborn, een prettig verlof wensen wij U toe na deze periode van druk werk voor Uw afdeling.

1) Cliché beschikbaar gesteld door N.V. Standard Cacuum Petr. Mij.